2022 ـ جىلعى جوعارى مەكتەپ ەمتيحانىنا نازار

218 مىڭ 500 ادام ەمتيحانعا قاتناستى، شينجياڭدا جوعارى مەكتەپ ەمتيحاننىڭ العاشقى كۈنى ورنىقتى دا ئساتتى بولدى

انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ئتلشىسى

جاۋ شيبا 6 ـ ايدىڭ 7 ـ كۈنى ۋرىمجىدەن حابارلايدى. 6 ـ ايدىڭ 7 ـ كۈنى ـــ 2022 ـ جىلعى مەملەكەتتىك ادەتتەگى جوعارى مەكتەپ ەمتيحاننىڭ العاشقى كۈنى، رايونىمىزدان 218 مىڭ 500 ەمتيحان بەرۇشى ەمتيحان مايدانىنا كىردى. وسى كۈنى تۇتاس رايونىمىزداعى 93 ەمتيحان رايون، 228 ەمتيحان ئتۇيىنى وتە ئتارتىپتى بولدى، قىزمەت وتەۋگە ۋيىمداستىرۇ ويداعىداي ىستەلدى. قازىر ئتىل ـ ادەبيەت، ماتەماتيكا 2 ساباقتىڭ ەمتيحانى ورنىقتى دا ئساتتى اياقتادى.

6 ـ ايدىڭ 7 ـ كۈنى تۇستەن بۇرىن اۆتونومياليق رايوننىڭ باسشىلارى اۆتونومياليق رايوننىڭ مەملەكەتتىك وقۋ ـ اعارتۋ ەمتيحانى ەمتيحان ىستەرىنە قولباسشىلىق ەتۋ ورتالىعىندا جوعارى مەكتەپ ەمتيحاننىڭ ئارقايسى ەمتيحان رايوندارىن بەينە ەكراندا شارلادى، اۆتونومياليق رايوننىڭ مەملەكەتتىك وقۋ ـ اعارتۋ ئبىر تۇتاس ەمتيحانى ورتاسىن جالپىلىق رەتتەۋ، جونگە سالۋ بىرلەسكەن ماجلىسىنە جانە توسىن وقيعالاردى شۇعىل ئبىر جايلى ەتۋ باسشىلىق گرۋپپاسىنا مۇشە اۆتونومياليق رايوندىق پارتكوم ۇگىت ئبولىمى، اۆتونومياليق رايوندىق پارتكوم ينتەرنەت حاۋىپسىزدىگى جانە ينفورماتسيالاندىرۋ كەڭسەسى، اۆتونومياليق رايوندىق وقۋ ـ اعارتۋ مەكەمەسى، قۇپيالىقتى ساقتاۋ مەكەمەسى، قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى، ونەركاسىپ جانە ينفورماتسيالاندىرۋ مەكەمەسى سياقتى 18 ورىن اۆتونومياليق رايوننىڭ مەملەكەتتىك وقۋ ـ اعارتۋ ەمتيحانى ەمتيحان ىستەرىنە قولباسشىلىق ەتۋ ورتالىعىندا ەمتيحاننىڭ ۇيىمداستىرىلۋىن شارلاپ تەكسەرىپ، ەمتيحان ىستەرى كەزەكشىلىگىن بىرلەسىپ ورىستەتىپ، توسىن تۇىلعان جاعدايلاردى دەر كەزىندە سايكەستىرىپ ئبىر جايلى ەتىپ، تۇتاس رايونىمىزداعى جوعارى مەكتەپ ەمتيحاننىڭ ورنىقتى دا ئتارتىپتى بولۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

جوعارى مەكتەپ ەمتيحاننىڭ حاۋىپسىزدىگىنە شىنايى كەپىلدىك ەتۋ ئۇشىن، اۆتونومياليق رايون جوعارى مەكتەپ ەمتيحانىن "قورعاۋ ارەكەتىن" بەلسەنە ورىستەتتى، تۇتاس رايونىمىزدا 30 مىڭنان استام ەمتيحان ىستەرى قىزمەتكەرى جانە 100 مىڭعا جۋىق ەمتيحان ىستەرىن قامتاماسىز ەتۋشى قىزمەتكەر جوعارى مەكتەپ ەمتيحانىن قامتاماسىز ەتۋ جانە وعان قىزمەت وتەۋ جۇمىسىنا قاتىستى. ئار دارەجەلى قوعام حاۋىپسىزدىگى، ونەركاسىپ جانە ينفورماتسيالاندىرۋ، بازاردى باقلاۋ ـ باسقارۋ، قورشاعان ورتا، ەلەكتر كۇشى سياقتى تاراۋلار ەمتيحانعا قاتىستى ينتەرنەت جەلىسىن تازارتۋ، ەمتيحان تۇيىندەرىنىڭ توگىرەگىندەگى ورتانى تازارتۋ، ەمتيحاندا قارالىق ىستەۋگە قاتاڭ سوققى بەرۋ، حاۋىپسىز تۇردە ەلەكترگە كەپىلدىك ەتۋ، ەلەكتردەن پايدالانۋ سياقتى ارناۋلى ارەكەتتەردى بىرلەسىپ ورىستەتتى. سونەمەن بىرگە اۆتونومياليق رايون 8 ارناۋلى جەتەكشىلىك ەتۋ گرۋپپاسىن قۇرىپ، جوعارى مەكتەپ ەمتيحانى قىزمەتىن جاقسى ىستەۋگە اۋماقتار بويىنشا جەتەكشىلىك ەتتى.

"ەمتيحان بەرۋگە تيىستىلەردىڭ ئبارىنىڭ ەمتيحان بەرۋىنە" شىنايى كەپىلدىك ەتۋ ئۇشىن، اۆتونومياليق رايون ادامدى نەگىز ەتۋگە تاباندى بولىپ، گۋمانيتارلىق قامقورلىقتى كۇشەيتىپ، 109 مۇگەدەك ەمتيحان بەرۋشى وقۋشىلارعا ۇلكەن جازۋداعى ەمتيحان قاعازىن داىيندادى، ەمتيحان ۋاقىتىن ۇزارتۋ، ەمتيحان مايدانىنا الدىمەن كىرگىزۋ سياقتى ۇيلەسىمدى قولايلىلىقتار جاسادى. ەمتيحانىنان ىلگەرى، ەمتيحان ۇستىندە كەنەتتەن اۆرىعان 48 ەمتيحان بەرۋشى ئۇشىن 40 زاپاس ەمتيحان مايدانىن شۇعىل ىسكە قوسىپ، جەكە ەمتيحان مايدانىن، جەكە وتكەل دايىندادى، ەمدەۋ قىزمەتكەرلەرى تۇتاس بارىنشا سەرىك بولۋ سياقتى ادامگەرشىلىك قىزمەت وتەۋىن ازىرلەدى. بەلسەنە تىلدەسىپ سايكەستىرۋ ارقىلى دەنە تاربيە ارناۋلى ەمتيحاننا، كۇرسىنا، پراكتيكاسىنا قاتىناسۋ سياقتى سەبەپتەرمەن باسقا ولكەلەردە (رايون، قالا) بوگەلىپ قالعان ەمتيحان بەرەتىن 267 وقۋشىنىڭ ئبارداىنىڭ ەمتيحاننان ىلگەرى شينجياڭعا قايتىپ كەلىپ، جوعارى مەكتەپ ەمتيحاننا قاليپتى قاتىناسۋىنا، وزگە ايماق، وبلىس، قالالاردان كەلىپ ئۇرىمجى قالاسىندا بوگەلىپ قالعان 11 ەمتيحان بەرەتىن وقۋشى مەن ئۇرىمجى قالاسىنان باينعولين موڭعۇل اۆتونومياليق وبلىسىنا بارىپ بوگەلىپ قالعان 4 ەمتيحان بەرەتىن وقۋشىنىڭ دەرلىك سول جەردە ەمتيحان بەرۋىنە مۇمكىندىك جاسادى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

بۇل ينجەنەريانىڭ 23 كيلومەتر جەلىسى، 57 بازالىق مۇنارالىسى مىڭمارال ورمان باقشاسىنا ورنالاسقان. مىڭمارال ورمان باقشاسىندا وسىمدىك جامىلعىلارى شىرىش قاراعايدى نەگىز ەتەدى، سۋ قاينارىن ساقتاۋ، ەكولوگياعا جاقسارتۋ جونىنەن ماڭىزدى رولعا يە. ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋ ئۇشىن، ىلە ـ بۇراتالا وبلىسى ـ شيحۋ ـ فىڭحۋاڭ II كونتۋر 750 كيلوۋولتتىق ەلەكتر جەتكىزۋ، كەرنەۋ وزگەرتۋ ينجەنەريالىق العاش جوبالانعاندا ـ اق ورماندى قورعاۋدى ماڭىزدى جوبالاۋ فاكتورى ەتىپ تۇراقتاندىرىپ، سول جەردەگى تالاي رەت بارلاپ، جوبالانعان جەلىنى رەتتەدى، بۇل ينجەنەريا اقرعى ەسەپتە 2 كيلومەتردەي ايناليپ ئوتىپ، 2000 نەشە شىرىش قاراعايعا ئونەمدەى جول بەردى.

مىڭمارال ورمان باقشاسىندا قۇرىلىس جۇرگىزگەندە نسان قۇرىلىسشىلارى اۆتوكولىكتەردىڭ جۇرەتىن جولىن جوبالادى ئارى ورمان ىشىندەگى كەيبىر قۇرىلىس جولدارىنا پالما توسەنىش، جاسىل جاپقىش سياقتىلاردى توسەپ، تەمىر مۇنارانىڭ استىعى جاعىنا شارشى تاقتاي ورناتىپ، شىرىش قاراعاي وسەتىن جەر بەتى قورشاعان ورتاسىنىڭ بۇلدىرىلمەۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتتى. ئرى تۇرپاتتى جابدىقتاردىڭ الەۋمەتتىك يگىلىك ورماندارىن جانە ورمان جەرلەرىن ئبۇلدىرۋدەن ازايتۋ ئۇشىن، بۇل ينجەنەريا تاعى يەلەيتىن جەر اۋدانىنى ەداۋىر كىشكەنە بولعان قۇرامالى باعانالار ارقىلى مۇنارا تۇرعىزۋ تاسىلىمەن تەمىر مۇنارانى تۇرعىزدى. سونىمەن بىرگە شىرىش قاراعايدىڭ وسۋىنە كەڭىستىك قالدىرۋ ئۇشىن، ينجەنەريا بيىكتەتۋ ئتاسىلىن دە قولدانىپ، تەمىر مۇنارانىڭ بيىكتىگىن 45 مەترەدەن 56 مەترگە كوتەردى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

جەكەلەر ئوزى سالعان ۇيلەردىڭ حاۋىپسىزدىگىن ارناۋلى رەتتەۋ ـ جونگە سالۋدى ورىستەتۋدىڭ ساياسي جاۋاپكەرشىلىگىن شىنايى كۇشەيتىپ، يدەيا مەن ارەكەتتى پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ، مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ شەشىمدەرىمەن، ورنالاستىرۋلارىمەن بىرلىككە كەلتىرىپ، اۆتونومياليق رايوندىق پارتكومنىڭ، ۇكىمەتتىڭ قىزمەت ورنالاستىرۋى بويىنشا، دامۋ مەن حاۋىپسىزدىكتى ويداعىداي ئبىر تۇتاس جوسپارلاپ، جەكەلەر ئوزى سالعان ۇيلەردىڭ حاۋىپسىزدىگىن ارناۋلى رەتتەۋ ـ جونگە سالۋ قىزمەتىن باتىلدىقپەن، تاباندىلىقپەن، زاڭ بويىنشا، بەلگىلەمە بويىنشا ىلگەرىلەتىپ، حاۋىپسىزدىكتى قامتاماسىز ەتۋ، ورنىقتىلىقتى قورعاۋ، دامۋدى جەبەۋدىڭ ئىس جۇزىندەگى تابىسى ارقىلى "ەكىنشى تۇراقتاندىرۋدى" قورعاپ، "ەكىنشى قورعاۋدى" امالياتتا ايگىلەۋ كەرەك.

ئماجلىس مىنالاردى باسا دارىپتەدى: ماسەلەنى باعدار ەتۋدى كورنەكتىلەندىرىپ، جاپپاي اداقتاپ تەكسەرىپ، جەكەلەر ئوزى سالعان ۇيلەردىڭ حاۋىپسىزدىگىن ارناۋلى رەتتەۋ ـ جونگە سالۋدى ىسكەرىلەي ىلگەرىلەتۋ كەرەك. اداقتاپ تەكسەرۋ، جاي ـ جاپسارىن بىلۋمەن تۇتاس قامتۋ جاعىنا كۇش سالىپ، قالا مەن اۋىلدىڭ ۇشتاسقان جەرى، قالا ورتاسىنداعى قىستاق، ورنالاستىرۋ اۋماعى، مەكتەپ، شىپاحانالاردىڭ ماڭايى، ونەركاسىپ باقشا رايونى سياقتى وڭىرلەرگە ئتۇيىندى تۇردە اداقتاپ تەكسەرۋ جۇرگىزىپ، جەكەلەر ئوزى سالعان ۇيلەردىڭ سانى مەن قازىرگى جاعدايىنا انىق ئبىلۋ، جەتىك يگەرۋ كەرەك. 100 كۇندىك قامال الۋدا شىنداپ كىرىسىپ، قيىندىقتارمەن ايقاسۋ جاعىنا كۇش سالىپ، ۋاقىت كەستەسىن ئتىزىپ، باعىتتارىن ايقىنداپ، اداقتاپ تەكسەرۋ تەبىنىن كۇشەيتىپ، حاۋىپ ـ قاتەر دارەجەسىنە قاراي تۇرگە ئبولىپ جونگە سالۋ كەرەك. بۇقارالىق قىزمەتتى دەن قويا، سۇيىسپەنشىلىكپەن، كۇش سالا ىستەپ، قايشىلىقتى، داۋ ـ شاردى دەر كەزىندە ۇيلەسىمدى ئبىر جايلى ەتىپ، قارا دۇرسىندىكپەن، ئبىر تاياقپەن ايداۋدان اۋلاق بولۋ كەرەك. حاۋىپسىزدىك كومەسكى حاۋىپ ـ قاتەرىن تۇبەگەيلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ جاعىنا كۇش سالىپ، يە بولعان ادام جاۋاپتى بولۋ، پايدالانعان ادام جاۋاپتى بولۋ، نەگىزگى باسقارعان ادام جاۋاپتى بولۋ، بەكتىكەن ادام جاۋاپتى بولۋ پرينسيبى بويىنشا، ئار جاقتىڭ جاۋاپكەرشىلىگىن قاتايتىپ، ناقتىلاندىرىپ، جەكەلەر ئوزى سالعان ۇيلەردىڭ حاۋىپسىزدىك كومەسكى حاۋىپ ـ قاتەرىن رەتتەۋ ـ جونگە سالۋ قىزمەتىن ۋاعىندا ورىندىاۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك. حاۋىپسىزدىكتى باسقارۋدى قاتايتۋ، ناقتىلاندىرۋدى كۇشەيتۋ جاعىنا كۇش سالىپ، حاۋىپ ـ قاتەردىڭ ارتۇىن قاتاڭ مەڭگەرىپ، ئۇيدى ساراپتاۋ قۇرىلىمدارى مەن قىزمەتكەرلەرىنىڭ جۇمىس جۇرگىزۋ ارەكەتىنە ارناۋلى رەتتەۋ ـ جونگە سالۋ ورىستەتىپ، ساراپتاۋ مالىمەتىنە ئومىر بويى جاۋاپتى بولۋ ئتۇرگە ئبولىپ جونگە سالۋ كەرەك. ئۇي حاۋىپسىزدىگىن باسقارۋدىڭ ۇزاق ئونەمدى مەحانيزمىن ورناتۋ، اقاۋسىزداندىرۋ جاعىنا كۇش سالىپ، ئۇي حاۋىپسىزدىگىن باسقارۋدىڭ زاڭمەن باسقارىلۋىن، تۇزىمدەنۋىن، جۇيەلىلەنۋىن، ۇدايىلانۋىن ىلگەرىلەتۋ كەرەك. ۇيىمدىق باسشىلىقتى، قۇزاپ جەتەكشىلىك ەتۋدى، تىرەكپەن قامتاماسىز ەتۋدى، ۇگىت ارقىلى جەتەكتەۋدى كۇشەيتىپ، ئۇي حاۋىپسىزدىگى علىم جالپىلاستىرۋ بەلمەدەرى ۇگىتى مەن ساياساتتى ئتۇسىندىرۋ تەبىنىن كۇشەيتىپ، مۇمكىندىكتىڭ بارىنشا بۇقارانىڭ تۇسىنگى مەن قولداۋىنا يە بولىپ، جەكەلەر ئوزى سالعان ۇيلەردىڭ حاۋىپسىزدىگىن ارناۋلى رەتتەۋ ـ جونگە سالۋ قىزمەتىنىڭ ئساتتى ىلگەرىلەۋىن بار كۇشپەن قامتاماسىز ەتۋ كەرەك.

ئماجلىس مىنالاردى باسا دارىپتەدى: تۇتاس رايوننىڭ ئوندىرىس حاۋىپسىزدىگى قىزمەتىن ۇزدىكسىز ويداعىداي يگەرىپ، جول قاتىناس، قۇرىلىس جۇرگىزۋ، حاۋىپتى حيميالىق بۇيمدار، كومىر كەن، ساياحات سياقتى سالالاردا ىعى حاۋىپسىزدىك كومەسكى حاۋىپ ـ قاتەرىن اداقتاپ تەكسەرۋدى كۇشەيتىپ، ئوندىرىس حاۋىپسىزدىگى زور تەكسەرۋىن ۇزدىكسىز ىسكەرىلەي ورىستەتىپ، حاۋىپسىزدىك شىرعالاڭىنىڭ تۇلۇنان شىنايى ساقتانىپ، پارتيا 20 ـ قۇرىلتايىنىڭ جەڭىسپەن اشىلۋىنا حاۋىپسىز، ورنىقتى قوعامدىق ورتا ازىرلەۋ كەرەك.

جارۇلا يسامدين ئماجلىستى باسقاردى.

"سان مىڭداعان تۇيىندەردى" دەن قويا شەشتى

—— ارىز ـ ارمان جۇيەسىندەگى مەملەكەتتىك وزات جەكە بي حۇڭلي جوننده

□ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ئتلشىسى جاڭ يانفاڭ

"مىنا جەر داۋ ـ شارى ارىز ـ ارمان دەلوسى ئبىرشاما كۇردەلى ەكەن، ئسوز جوق، تاعى ئبىر رەت كوكاعاش اۆىلىنا بارىپ، ماسەلەنى انىقتاپ تەكسەرۋ كەرەك..." 5 ـ ايدىڭ 27 ـ كۈنى ارىز ـ ارمان جۇيەسىندەگى مەملەكەتتىك وزات جەكە اتاعىنا يە بولعان بۇرىلتوعاي اۆدانىندىق حالىق ۇكىمەتى كەڭسەسىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى، ارىز ـ ارمان مەكەمەسىنىڭ باستىعى بي حۇڭلي جايشىلىقتاعىداي بۇقارانى قىين ماسەلەلەردەن ارىلتۋ، قينىشىلىقتارىن شەشۋ جولىندا قاربالاس جۇمىس ۇستىندە ەدى.

ارىز ـ ارمان قىزمەتىن كوپتەگەن ادامدار "الەمدەگى ەڭ قىين" ئىس دەپ ايتادى، الايدا نەگىزگى ساتى ارىز ـ ارمان قىزمەتىمەن 21 جىل شۇعىلدانعان بي حۇڭلي ولاي ويلامايدى. ونىڭ نازارىندا، بۇل "حالقتىڭ قينىشىلىعىن شەشەتىن، پارتيانىڭ قامىن جەيتىن" وسكەلەڭ ئىس، تەك بۇقارانىڭ قامىن كوبىرەك جەپ، بۇقارانىڭ ئىسىن ئوز ئىسىمىز دەپ بىلگەنىمىزدە عانا، بۇقارانىڭ "سان مىڭداعان تۇيىندەرى" ئبىر ـ بىردەن شەشىلەتىن بولادى.

بۇرىلتوعاي اۆدانى تالاي جىلدان بەرى ئتۇرلى سەبەپتەردىڭ كەسىرىنەن تۇىندىداعان جەردى اينالىمعا سالۋ، وتكىزىپ الۋ جانە ئۇي، قورا ـ جايدى شاعۋ، كوشىرۋ سالاسندا ماسەلە كورىنەكتى بولىپ، كەيبىر ماسەلەلەر تاريحتان بەرى باسىلىپ قالعان دەلوعا اينالعان، ۋاقىت كەزەڭى ۇزاق، مۇددە تالاس ـ تارتىسى زور بولىپ، شەشۋ قيىندىعى جوعارى بولاتىن. قينىشىلىقتا ئدوپ كەلگەندە، بي حۇڭلي قاي ـ قاشان دا ارىز ـ ارمان ايتا كەلگەن بۇقارانى دەن قويا، سۇيىسپەنشىلىكپەن قابىلداپ، زاڭ بويىنشا، بەلگىلەمە بويىنشا بۇقارانىڭ ارزىن شەشتىن.

بۇرىلتوعاي اۆدانى قاراماعاي قالاشعىنداعى س حانىم قىستاقتاعى جەردى كوتەرمەگە العان ساۋداگەرمەن اراسىندا جەردى كوتەرمەگە الۋ داۋ ـ شارى تۇىلىپ، ۇزاق ۋاقىت ارىزدانادى، ارالىقتا حالىق سوتى مەكەمەسىنە دەيىن بارىپ ارىزدانادى، الايدا دالەل ـ دەلەل بولماۋ سياقتى سەبەپتەردەن ۇقىق ـ مۇددەسىن ئساتتى قورعاي الماعان ول بي حۇڭلىدى نزدەپ كەلگەن سوڭ، بي حۇڭلي وسى دەلوعا جان ـ جاقتىلى سارالاۋ جۇرگىزىپ، اۆىل شارۋاشىلىق ماماندارىن، ادۋوكاتتار ۇجمىن ۇيىمداستىرىپ قايتا ـ قايتا تۇجىرىمداپ تيانىاقتاندىرۋ ارقىلى اقىرىندا س حانىمنىڭ وزگە دەلو ارقىلى ارىزدانىپ، داۋ ـ شاردا جەڭىپ شىعۋىنا كومەكتەسىپ، ۇزاق ۋاقىت بويى باسىلىپ قالعان وسى ارىز ـ شاعىم دەلوسىن ئساتتى اقىرلاستىرادى.

وسى جىلدارى بي حۇڭلي ئۇرتىس "قايشىلىق اپاننا" سۇعىنىپ كىرۋدەن تاينىباي، كوپ ئجابىر ـ جاپا كورسە دە، مىڭداعان اشۋ شاقىرىپ، كەيىمدەدى. "بۇقارا اشۋعا بۇلىعىپ، ۇستەل توپەشتەپ، كوزدەرىن الايتسا دا مەن ولاردى تۇسىنەمىن، ئسوز جوق، جايدارى ماملە جاساپ، ولارعا كومەكتەسىپ ماسەلەنى ويداعىداي شەشۋىم كەرەك"، ـ دەدى بي حۇڭلي، "كوپ اۋىس ـ كۇيىس جاساعان سوڭ، بۇقارا دا تابيعي تۇردە شىنايى سۇيىسپەنشىلىكتى سەزىنە الادى".

دەلونى جاراستىرۋ بارىسىندا، س حانىمنىڭ اۆرۋىنىڭ باۋىر راگىنىڭ سوڭعى مەزگىلىنە وتكەن دەپ تۇراقتاندىرعانىن بىلگەن سوڭ، بي حۇڭلي كوپ رەت شيپاحاناعا بارىپ ونىڭ كوڭىلىن سۇرايدى. س حانىم دا ۇنەمى بي حۇڭلىگە تەلەفون شالىپ، تاماقتى ۋاعىندا ئشۋىن، دەنساۋلىعىنا كوڭىل ئبولۋىن قاداعالايدى...

ارىز ـ ارمان مەكەمەسىنىڭ باستىعى رەتىندە، بي حۇڭلي ارىزدانۋشىلاردى قابىلداۋ، سايكەستىرۋدى ويداعىداي ىستەۋ، قايتالاي تەكسەرەتىن، قايتالاي سالىستىراتىن ئاربىر دەلونى تەكسەرىپ بەكتۋ وتكەلىن مەڭگەرۋمەن قاتار، مەحانيزمدە قۇلشىنا جاڭالىق اشتى. ونىڭ باستاماسىندا، بۇرىلتوعاي اۆدانى تۇتاس اۆدانداعى ئارقايسى سالاداعى اكىمشىلىك تاراۋلارىنىڭ جاراستىرۋ بايلىعىن بىرىكتىرىپ، قوعامدىق قايشىلىقتى، داۋ ـ شاردى جاراستىرۋ، ئبىر جاقتى ەتۋ ورتالىعىن قۇرىپ، داۋ ـ شاردى "ئبىر ەسكىتەن قابىلداۋدى، ئبىر بەكەتتىك قىزمەت وتەۋدى، ئبىر جولدا مەڭگەرىپ ئبىر جاقتى ەتۋدى، ئبىر جولدا شەشۋدى" ورىنداپ، بۇقارانىڭ مويىندالۋىنا يە بولدى.

2020 ـ جىلى 10 ـ ايدا 66 جاستاعى حۇناندىق جۇمىسشى يۇن جىڭۋىن بۇرىلتوعاي اۆدانىنداعى سۋ ساقتاۋ كولشىگى نسان قۇرىلىسىنا جاۋاپتى جاڭ Xكە جۇمىس ىستەيدى، جۇمىس ايناقتاينىن دەپ قالعاندا، يۇن جىڭۋىننىڭ وڭ قولىنىڭ اتسىز ساۋساعى مەن شىناشاعىن ماشينا جانشىپ جارالاپ كەتىپ، ەكى ساۋساعىنان ايىرىلادى. جاڭ X 20 مىڭ يۋاننان ارتىق ەمدەۋ قاراجاتىن كوتەرگەن سوڭ، مۇگەدەك بولۋ تولەمىن جانە ەسەپ جاساپ ئالى بەرىلمەگەن ەڭبەكاقىسىن بەرۋدەن قاشقالاقتايدى.

شاراسىز قالعان يۇن جىڭۋىن بۇرىلتوعاي اۆدانىنداعى قوعامدىق قايشىلىقتى، داۋ ـ شاردى جاراستىرۋ، ئبىر جاقتى ەتۋ ورتالىعىنا كەلەدى. بي حۇڭلي دەرەۋ سايكەستىرىپ ئبىر جاقتى ەتەدى، ارىز ـ ارمان كادرلارىنىڭ، ادۋوكاتتاردىڭ بايىپپەن ئتۇسىندىرۋىنىڭ جانە اقىل ايتۋىنىڭ ارقاسىندا، جاڭ X تولەم بەرۋگە ماقۇل بولادى. بىرنەشە كۇننەن كەيىن، يۇن جىڭۋىن بي حۇڭلىگە تەلەفون شالىپ: "تولەم قاراجاتىن جانە قالعان ەڭبەكاقىمدى تۇگەل تاپسىرىپ الدىم"، ـ دەيدى اسەرلەنە.

قازىر بۇرىلتوعاي اۆدانىنداعى قوعامدىق قايشىلىقتى، داۋ ـ شاردى جاراستىرۋ، ئبىر جاقتى ەتۋ ورتالىعىنىڭ قابىرعاسى بۇقارا ۇسىنعان العىس ايتۋ تۇلارىمەن تولعان. "بۇل العىس ايتۋ تۇلارى ئبزدىڭ قىزمەتىمىزدى تۇراقتاندىرعاندىق، بارلىعى دا وتە قۇندى"، ـ دەدى بي حۇڭلي، "بۇدان كەيىن قىزمەت مىندەتىمىزدى جالعاستى قۇلشىنا ويداعىداي اتقارىپ، بۇقارانى مازالاعان ئاربىر ئستى كۇش سالا ويداعىداي شەشىپ، ەڭبەگىمىز ارقىلى بۇقارانىڭ باقىت كورسەتكىشىنە قول جەتكىزەمىز".

(باسى 1 ـ بەتتە)

"بەينە بالانىڭ كىمنىڭ بالاسى ەكەندىگىن ساراپتاعان سياقتى، ساۋساق بەدەرى سۇرەتىن جاساۋ تەحنيكاسى مولەكۇلالىق دەڭگەيدەن ماقتا سورتىنىڭ گەندىك پارقىن انىقتايدى، ئداستۇرلى تۇقىمنىڭ سىپاتى مەن ئپشىننىڭ اتىز باسىندا انىقتاۋ تەحنيكاسىمەن سالىستىرعاندا انالىعۇرلىم دالمەدال، جوعارى ئونەمدى بولدى"، ـ دەدى ئتۇسىندىرىپ لي شۇەيۋان.

"شينجياڭ ماقتا وندىرەتىن ئرى رايون، ايتسەدە قازىر ماقتا سورتى ئوندىرىسىن جانە تيجارات باسقارۋدا كوپتەگەن ارناعا تۇسپەگەن ماسەلەلەر بار". لي شۇەيۋان بىلاي دەدى: شينجياڭنىڭ ماقتا سورتىنىڭ كوپ، رەتسىز، الا ـ قۇلا بولۋ جايتى ەرەكشە جالپىلاسقان، بىرتەكتىلەنۋى قيىن، ەرەكشە سورت از، تۇقىم ئبىلىم مەنشىك ۇقىعىن قورعاۋ جەتەرسىز بولۋ سياقتى ماسەلەلەر جالپى بەتتىك ئومىر ئسۇرىپ وتىر.

وسىنداي جاعدايدا لي شۇەيۋان ۇجمىن باستاپ 13 جىل بىرلەسىپ قامال الىپ، شينجياڭ ماقتاسىنىڭ نەگىزگى ەگىلەتىن سورتىن، وڭىرلىك سناق ەتىلەتىن سورتىن، جاڭا سورتىنىڭ قورعالاتىن سورتىن جالپى بەتتىك جيناۋ، رەتتەۋ نەگىزىندە، ماقتا تۇقىمىنىڭ شەشۋشى تەحنيكالىق زەرتتەۋ جەتىستىگىن قالىپتاستىردى. بۇل جەتىستىك شينجياڭ ماقتاسىنىڭ DNA سالاۋاتىن ساراپتاۋ جۇيەسىن قۇرىپ، شينجياڭ قۇرلىق ماقتاسى DNA ـــ SSR ساۋساق بەدەرى ساندى مالىمەت قويماسىن ورناتىپ، ماقتا سورتى ينفورماتسياسى ۇلكەن ساندى مالىمەتىن قالپىتاستىرىپ، سورتتى باسقارۋدى سيفرلاندىرۋدى، قولايلىلاستىرۋدى جانە زەردەلىلەندىرۋدى جۇزەگە اسىرىپ، شينجياڭ ماقتا سورتىنىڭ ساۋساق بەدەرى سۇرەتىن جاساۋدا بوستىقتى تولتىردى.

جۇڭگو ينجەنەريالىق علىمدار اكادەمياسىنىڭ اكادەميگى يۋي شۇشۇن مىنالاردى ئبلدىردى: شينجياڭ ماقتاسى تۇقىمىنىڭ شەشۋشى تەحنيكالىق زەرتتەۋ جەتىستىگى شينجياڭنىڭ ماقتا ەگۋ شارۋاشىلىعىن دامىتۋدى جەبەپ، اسىل تۇقىمدى كاسىپ سالالاندىرۋدى قالىپتاستىرىپ، تۇقىم شارۋاشىلىعىنىڭ دامۋ دەڭگەيىن جالپى تۇلعالىق جاقتان ئوسىرۋ جوننەن ماڭىزدى مانگە يە بولدى.